



Position paper versterking van het VTH-stelsel

Ten behoeve van rondetafelgesprek d.d. 30 januari 2025 met de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Tweede Kamer

Inleiding


Op verzoek van uw commissie levert Omgevingsdienst NL met dit position paper een inhoudelijke bijdrage aan het rondetafelgesprek. Dit document biedt vanuit ons perspectief een actueel overzicht van de stand van zaken en de voortgang binnen het VTH-stelsel. Daarnaast wordt ingegaan op de knelpunten en dilemma's die omgevingsdiensten in de praktijk ervaren bij de uitvoering van hun taken.

Omgevingsdienst NL is de vereniging van 28 omgevingsdiensten. Omgevingsdienst NL bundelt de kennis en kracht van de 28 omgevingsdiensten in Nederland. Dat doet de vereniging door het kenniscentrum VTH te zijn voor het hele VTH stelsel. Daarnaast is de Omgevingsdienst NL-academie de opleider voor de VTH-professional en richt het zich op het verbeteren van de datakwaliteit en gegevensuitwisseling binnen het VTH stelsel.


De Commissie van Aartsen en de Algemene Rekenkamer benadrukten de noodzaak voor structurele versterking van het VTH-stelsel, wat leidde tot het Interbestuurlijk Programma (IBP) Versterking VTH. Omgevingsdienst NL speelde een centrale rol in de uitvoering van dit programma, gericht op zes pijlers, waaronder robuuste omgevingsdiensten, bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving, kennisinfrastructuur en onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving. Ondanks geboekte vooruitgang blijven structurele uitdagingen bestaan.

Wat hebben we inmiddels bereikt

1. De 28 Omgevingsdiensten werken samen binnen de Omgevingsdienst NL-academie. Door gezamenlijke inkoop van opleidingen worden VTH-professionals op een uniforme wijze opgeleid, wat leidt tot professionalisering en uniformiteit. Het doel is om dit opleidingsaanbod in de toekomst uit te breiden met andere partners binnen het VTH-domein.
2. Alle 28 Omgevingsdiensten zijn beoordeeld door een visitatiecommissie onder leiding van een externe voorzitter. De visitatierapporten bieden inzicht in de kwaliteit van de diensten en fungeren als spiegel om verdere kwaliteitsverbetering te stimuleren.
3. Om de besluitvorming en democratische legitimatie beter te borgen, is het voornemen om de vereniging van directeurs van Omgevingsdiensten om te vormen tot een vereniging van Omgevingsdiensten. Hierdoor komen de besturen beter in positie en worden ze ook bestuurlijk beter betrokken.

- 
4. In samenwerking met de 28 omgevingsdiensten is een belangrijke stap gezet in de uniformering van data, waarbij Milieubelastende Activiteiten (MBA's) op een uniforme manier worden geregistreerd.
 5. Omgevingsdienst NL heeft kennisregisseurs aangesteld die samenwerken met de diensten aan kennisverbetering, samenwerking en agendering van relevante onderwerpen binnen het VTH-domein.
 6. Zijn de omgevingsdiensten vertegenwoordigd in de Strategische Milieukamer.

Grote uitdagingen die vragen om een stevigere aanpak

- 
1. De maatschappelijke opgaven binnen de fysieke leefomgeving worden steeds complexer, zoals industriële veiligheid, energietransitie, stikstofproblematiek en circulaire economie. In de uitvoering ontbreekt het aan beleidskaders die juridisch standhouden, wat tot problemen leidt. Uitblijvend beleid op deze maatschappelijke opgaven zorgt voor een stilstaande aanvragen en onzekerheid. Het vraagt naast goede regelgeving om voldoende financiën en anticiperen op nieuwe taken met voldoende kennis en kunde. Wij roepen u op om maatregelen te nemen om uit deze impasse te komen.
 2. Zonder versnelling in uniformering en datakwaliteit zal de uitwisseling van data tekortschieten, wat grote gevolgen heeft voor het werkveld. Gebrek aan data belemmert beter beleid, effectieve aanpak van milieuproblemen en samenwerking binnen de keten. Stevige verbetering van het digitaal stelsel VTH is dus noodzakelijk en vraagt om aanvullende budgetten.
 3. Omgevingsdienst NL heeft namens de 28 omgevingsdiensten het initiatief genomen tot kwaliteitsverbetering, waarvoor middelen ter beschikking zijn gesteld. Dit vraagt echter om een lange adem en structurele financiering voor de komende jaren.

Met bestuurlijke steun, aanvullende middelen voor digitalisering, en structurele financiering voor kwaliteitsverbetering, kunnen we de complexe maatschappelijke uitdagingen effectief aanpakken. Het milieu verdient een vaste plek op de bestuurstafel, want duurzame keuzes van vandaag bepalen de leefbaarheid van morgen.